

**ОРХОН АЙМГИЙН
БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРАЛ**

Ш.Отгонбилэгийн гудамж, Оюут баг,
Баян-Өндөр сум, Орхон аймаг, 61025
Утас: (976)7035 8569, Факс: (976) 7035 2811
Цахим шуудан: Bayanundur@sith.or.gov.mn

2028.01.30 № 01/43

танай _____-ны № _____-т

**БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Б.МӨНХБАЯР ТАНАА**

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
ээлжит III Хурлын хуралдаанаас гарсан тогтоолуудыг
хавсралтаар хүргүүлэв.

Хэрэгжилтийг хангаж ажиллана уу.

Хавсралт ¹⁵ хуудастай.

ДАРГА

Ө.ЭРДЭНЭБАТ

ОРХОН АЙМАГ
БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2025 оны 01 сарын 28 өдөр

Дугаар 19

Баян-Өндөр сум

Баян-Өндөр сумын Засаг даргын
2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр
батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.5 дахь заалт, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.11.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1."Баян-Өндөр сумын Засаг даргын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийг хавсралтаар баталсугай.

2.Сумын Засаг даргын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг батлан, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж, хөтөлбөрийн биелэлтийг жил бүрийн IV улиралд багтаан сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд тайлагнахыг сумын Засаг дарга (Б.Мөнхбаяр)-т даалгасугай.

ДАРГА

Э.ЭРДЭНЭБАТ

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2025 оны 01 дүгээр сарын 28-ны өдрийн
Ээлжит III хуралдааны 19... дугаар
тогтоолын хавсралт

БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2024-2028 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

Хөтөлбөрийг боловсруулахад Орхон аймгийн Засаг даргын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, 2024 оны ээлжит сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцсон улс төрийн намуудын мөрийн хөтөлбөрийн хүрээнд нэг талаас иргэдийнхээ эрх ашгийг хамгаалах, нөгөө талаас иргэн төвтэй үр дүнд суурилсан, ухаалаг шийдлийг ашиглан сумаа хөгжүүлэхийг тус хөтөлбөрийн удирдлага болгон зорилтуудаа дэвшүүллээ.

Хөтөлбөр хэрэгжсэнээр Баян-Өндөр сумын хүний хөгжлийг хангасан, амьдрах таатай орчин бүрдэж, төрийн үйлчилгээний шуурхай байдал хангагдаж, төр иргэний хамтын ажиллагаа, ил тод, нээлттэй байдал дээшилнэ.

НЭГ. ХОЙД БҮСИЙН ХӨГЖИЛД ОРОН НУТГИЙН ОРОЛЦОО

1.1. Сум, орон нутгийн хөгжил

1.1.1. Шилжин ирж суурьших иргэдэд ажиллаж, амьдрах таатай орчин, нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн төрийн үйлчилгээг үзүүлэхэд холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллана.

1.1.2. Аялал жуулчлалыг бүс орон нутгийн онцлогт түшиглэн төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөгжүүлэхэд хамтран ажиллана.

1.1.3. Бүс нутгийн хэмжээнд зохион байгуулагдаж буй эдийн засгийн өсөлтийг дэмжсэн аливаа арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллана.

ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

2.1. Гэр бүл, хүүхэд, залуучууд, ахмад настан

2.1.1. Гэр бүлд суурилсан хүний хөгжил, оролцоог дээшлүүлж, хүүхэд хамгааллын үйлчилгээний чанар, хүртээмж, салбар дундын уялдаа холбоог сайжруулан залуучуудын хөгжил, идэвхижсэн хандлага оролцоог дэмжих, гэр бүлийн гишүүдийн хариуцлагыг дээшлүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

2.1.2. Хүүхдийг болзошгүй эрсдэл, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэн, хамтарсан багийн үйл ажиллагааг сайжруулна.

2.1.3. Хүүхэд харах болон өдөр өнжүүлэх үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлж, хүүхдийн хөгжлийг дэмжих арга хэмжээг төр, хувийн хэвшилтэй хамтран хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллана.

2.1.4. Залуучуудын боловсрол, хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх, олон нийтийн үйл ажиллагаанд оролцох оролцоог хангах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

2.1.5. Иргэд, олон нийтийн сэтгэл зүйн боловсролыг дээшлүүлэх, сэтгэл зүйн зөвлөгөө болон сэтгэл заслын үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд хамтран мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллана.

2.1.6. Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлт, амьжиргааг дэмжих, эрүүл мэнд, асаргаа сувилгааны чанар, хүртээмж сайжирч, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг сайжруулна.

2.1.7. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан мэргэжлийн сургалт, дадлагажуулалт, хөдөлмөр эрхлэлтэд зуучлах үйлчилгээг өргөжүүлж, хөдөлмөр эрхлэх боломжийг нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

2.1.8. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хэрэгцээнд нийцсэн дэд бүтэц, барилга байгууламжийн стандартыг төр, хувийн хэвшлийн байгууллагуудад мөрдүүлж орчны дэд бүтцийн хүртээмжийг сайжруулахад хамтран ажиллана.

2.2. Хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн халамж

2.2.1. Хөдөлмөр эрхлэлт, бүтээлч санаачилга, хандлага болон ур чадварыг хөгжүүлэх, жижиг дунд үйлдвэрлэл аж ахуй эрхлэлтийг дэмжсэн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, иргэдэд бизнес эрхлэх бүх төрлийн дэмжлэг, туслалцааг үзүүлэх, орчин, нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

2.2.2. Зорилтот бүлгийн ажилгүй иргэд, оюутан, залуучууд, ахмадуудыг түр болон цагийн ажлын байранд холбон зуучлах ажлыг ажил олгогч, ажилтанд нийцтэй байдлаар зохион байгуулахад хамтран ажиллана.

2.2.3. Хөдөлмөр нийгмийн түншлэлийн гурван талт тогтолцоонд тулгуурлан хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй, хөдөлмөрийн харилцааны хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулна.

2.2.4. Жижиг, дунд, хөнгөн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн эдийн засгийн чадавхыг сайжруулж, хөнгөлөлттэй зээлийн бодлогоор дэмжихэд хамтран ажиллана.

2.3. Эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маяг

2.3.1. Нийтийн биеийн тамир, спортоор хичээллэгчдийг дэмжиж, спортын арга хэмжээг иргэдэд сурталчилж, хүн амын дунд эрүүл, идэвхитэй амьдралын хэв маягийг хэвшүүлнэ.

2.4. Эрүүл мэнд

2.4.1. Зонхилон тохиолдох халдварт болон халдварт бус өвчлөлийг бууруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд салбар дундын уялдааг хангасан байна.

2.4.2. Иргэний эрүүл мэндийн боловсрол, эрүүл амьдралын хэв маяг, урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийг дэмжсэн нийгмийн эрүүл мэндийн тогтолцоог төлөвшүүлж, иргэдийн дундаж наслалтыг нэмэгдүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллана.

2.4.3. Эрүүл мэндийн байгууллагуудын чадавхыг нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

2.5. Тэгш хүртээмжтэй, чанартай боловсрол

2.5.1. "Хамгийн сайн сургууль, цэцэрлэг-Гэрт ойр сургууль, цэцэрлэг", "Нэг ээлж, цөөн хүүхэдтэй анги" үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, цэцэрлэг, сургуулийн бүлэг дүүргэлтийг багасгахад хамтран ажиллана.

2.5.2. Боловсролын салбарын байгууллагуудад шаардлагатай хөрөнгө оруулалтыг үе шаттайгаар хийж, боловсролын үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

2.5.3. Хүүхдийн авьяас, чадварыг хөгжүүлэх, хүмүүжил, төлөвшлийг сайжруулж, эрх хамгаалал, аюулгүй байдлыг хангах, эх хэл, үндэсний өв уламжлал, эх оронч сэтгэлгээ, амьдрах ухаанд суралцуулах олон талт үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлнэ.

2.5.4. Бүх насны иргэдийг насан туршдаа суралцахуйн үйлчилгээнд хамруулах "Суралцагч сум, байгууллага" болох олон талт үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллана.

ГУРАВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

3.1. Хот төлөвлөлт

3.1.1. Сумын гудамж талбайн нэр, эд хөрөнгийн хаягжилтыг сайжруулан хаягийн нэгдсэн системийг хөгжүүлж, хэрэглээнд нэвтрүүлнэ.

3.1.2. Иргэдийн орлогод нийцсэн болон ногоон амины орон сууцны төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд ипотекийн, ногоон зээлийн бодлогоор дэмжиж, хувийн хэвшилтэй хамтран ажиллана.

3.2. Дэд бүтэц

3.2.1. Сумын хэмжээнд үерийн хамгаалалтын далан сувгийн төлөвлөлтийг шинэчлэн боловсруулан шинээр барих ажлыг үе шаттайгаар хийж, ашиглалтыг сайжруулна.

3.2.2. Сумын хэмжээнд цэвэрлэх байгууламжид системийн шинэчлэл хийж, бохирын гуравдугаар коллекторыг ашиглалтад оруулан усан хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээг өргөтгөн шинэчлэхэд хамтран ажиллана.

3.2.3. Хотын цахилгаан хангамжийн найдвартай байдлыг дээшлүүлэхэд шаардлагатай 35кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцыг барьж, шугам, сүлжээг өргөтгөн, ухаалаг удирдлагын систем нэвтрүүлж, цахилгаан хангамжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

3.3. Тээвэр, авто зам

3.3.1. Нийтийн тээврийн үйлчилгээний хүртээмж сайжирч, автозам, замын байгууламж нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

3.3.2. Нийтийн тээврийн үйлчилгээнд парк шинэчлэлт хийж, ухаалаг системийг нэвтрүүлэн, чанар, хүртээмжийг дээшлүүлнэ.

3.3.3. Хотын дотор болон амралт, зугаалгын бүсүүдэд явган хүн, унадаг дугуйн замыг нэмэгдүүлнэ.

3.4. Хүнс, хөдөө аж ахуй

3.4.1. Хүн амын хүнсний чанар, аюулгүй байдал хангагдахад салбар уялдааг хангана.

3.4.2. "Хүнсний хангамж аюулгүй байдал" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хүн амыг эрүүл, аюулгүй хүнсээр хангахад салбар дундын уялдааг хангана.

3.4.3. Мал, амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах, малын халдварт өвчингүй тайван байдлыг хадгална.

3.4.4. "Шинэ хоршоо хөдөлгөөн"-ий хүрээнд хоршоодыг дэмжин, малчдыг үйлдвэрлэгч өрх болгон хөгжүүлж, орлогыг нэмэгдүүлнэ.

3.4.5. Малыг үүлдэр угсааг сайжруулж, эрчимжсэн аж ахуйг дэмжин мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.

3.4.6. Мал, амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний ариун цэвэр, эрүүл ахуйн шаардлагыг ханган ажиллана.

3.5. Байгаль орчин, ногоон тогтвортой хөгжил

3.5.1. "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөн, ногоон Эрдэнэт хөтөлбөрийг эрчимжүүлж, эко системийн тэнцвэртэй байдлыг хадгалах санаачилгыг дэмжинэ.

3.5.2. Усны нөөцийг хомсдолоос сэргийлж, хэрэгцээг хүртээмжтэй хангах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

3.5.3. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж байгууллагуудын нөхөн сэргээлтийг эрчимжүүлнэ.

3.5.4. Орчны чанар, төлөв байдлыг тодорхойлж, "Цэвэр агаартай хот" төслийг хэрэгжүүлэн орчны бохирдлыг бууруулахад хамтран ажиллана.

3.5.5. Хог хаягдлын менежментийг сайжруулна.

3.6. Аялал жуулчлал, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл

3.6.1. Үндэсний өв соёл, ёс заншил, уламжлалаа хадгалан, бүх нийтийн соёлын боловсролыг дээшлүүлж, орон нутгийн онцлогт нийцсэн аялал жуулчлал хөгжиж, иргэдэд үзүүлэх, соёл, урлагийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж нэмэгдэнэ.

3.6.2. Соёлын биет болон биет бус өв, түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалыг хадгалах, хамгаалах, ёс заншил, уламжлалаа түгээн дэлгэрүүлэн сурталчлах ажлыг олон талын оролцоотой зохион байгуулна.

3.6.3. Соёл, урлагийн байгууллагуудад шаардлагатай хөрөнгө оруулалтыг үе шаттайгаар хийж, соёл урлагийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

3.6.4. Бүх нийтийн соёлын боловсролыг дээшлүүлж, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг дэмжих олон талт арга хэмжээг зохион байгуулна.

3.7. Шинжлэх ухаан, инновацид суурилсан Ухаалаг хот

3.7.1. Орон нутагт шинээр бий болох инноваци, бүтээгдэхүүний нэр төрөл, ажлын байрыг нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

3.7.2. Бүс, орон нутгийн хэмжээнд үйлдвэрлэл, кластер хөгжүүлэх инновацийн төсөл, гарааны компанийг инкубатор, технологи дамжуулах үйлчилгээгээр дэмжиж, ажлын байрыг нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

4.1. ДӨРӨВ. ХҮНИЙ ЭРХЭД СУУРИЛСАН ЗАСАГЛАЛ

4.1.1. Хүний эрхийн үндэсний комисс болон бусад байгууллагуудтай хүний эрхийг хангах чиглэлээрх хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

4.1.2. Аж ахуйн нэгж байгууллагууд үйл ажиллагаандаа хүний эрхийг дээдлэх, иргэд эрхээ эдлэх нөхцөлийг хангаж байгаа эсэхэд төрөөс тавих хяналтыг хэрэгжүүлэхэд салбар дундын уялдааг ханган ажиллана.

4.1.3. Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах, бэхжүүлэх, хамгаалах, жендерт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлж, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх замаар бүх нийтийн жендерийн талаарх боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллана.

4.1.4. Хууль тогтоомжийг сурталчлан бүх нийтийн эрх зүйн болон хүний эрхийн боловсролыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

4.1.5.Төрийн захиргааны байгууллагаас шийдвэр гаргахдаа хүний эрхэд суурилсан хандлагыг удирдлага болгон хүний эрхийн зөрчлөөс сэргийлж ажиллана.

4.2.Төр хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа, ил тод байдал

4.2.1.Төрийн үйл ажиллагаанд иргэдийн хяналт тавих тогтолцоог сайжруулж, хуулиар хориглосноос бусад мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй, ил тод болгоно.

4.2.2.Иргэний нийгэм, төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа, оролцоо, санаачилгыг дэмжих бодлогыг баримтлан төрийн зарим чиг үүргийг иргэний нийгмийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.

4.3. Цахим засаглал, төрийн үйлчилгээ

4.3.1.Чадахуйн зарчимд суурилсан төрийн албыг бэхжүүлж, төрийн үйл ажиллагааны хурд, бүтээмж дээшилж, төрийн үйлчилгээний шуурхай байдлыг хангана.

4.3.2.Төрийн байгууллагын цахим дэд бүтцийг хөгжүүлж, мэдээлэл харилцаа холбоо, хиймэл оюун ухаан, шинэ технологийг нэвтрүүлж шийдвэр гаргах үйл явцыг шуурхай, ил тод болгоход хамтран ажиллана.

4.3.3.Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллаж багийн байр шинээр барьж ашиглалтад оруулахад хамтран ажиллана.

4.3.4.Төрийн албаны хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх, төрийн албан хаагчдыг мэргэшүүлэх, сургаж хөгжүүлэх, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах ажлыг зохион байгуулна.

4.3.5.Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, ёс зүйн хэм хэмжээг сахиулж, хариуцлагыг дээшлүүлнэ.

4.4. Амар тайван, аюулгүй сум

4.4.1.Олон нийтийг авлигаас ангид байлгах, шударга ёсыг шаардах, авлигыг үл тэвчих сэтгэлгээ, хандлагыг иргэн бүрд төлөвшүүлж, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулна.

4.4.2.Эрүүл, аюулгүй орчныг бий болгох зорилгоор дэвшилтэт технологи бүхий камерын хяналтын нэгдсэн системийг суурьшлын бүсийн 80 хувьд хүргэж, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нөхцөлийг бүрдүүлэхэд хамтран ажиллана.

4.4.3.Аймгийн хэмжээнд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллана.

4.4.4.Согтууруулах ундааны эргэлтэд тавих хяналтыг сайжруулж, архи дан согтуурахтай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажилд хамтран ажиллана.

4.5. Батлан хамгаалах, гамшгийн үеийн бэлэн байдал

4.5.1.Аймгийн батлан хамгаалах болон гамшгаас хамгаалах чадавх бэхжиж, гамшгийн бэлэн байдлыг хангагдахад хамтран ажиллана.

4.5.2.Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослыг зарлан мэдээлэх системийг өргөжүүлж, эрсдэлийн мэдээлэлд суурилсан гамшгаас хамгаалах удирдлага, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн, гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад олон нийтийн оролцоог дэмжиж ажиллана.

4.5.3.Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах чадавхыг нэмэгдүүлэхэд хамтран ажиллана.

№	Бүлэг	Үйл ажиллагаа	Зорилтын тоо
1.	ХОЙД БҮСИЙН ХӨГЖИЛД ОРОН НУТГИЙН ОРОЛЦОО	1. Сум, орон нутгийн хөгжил	3
2.	ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ	1. Гэр бүл, хүүхэд, залуучууд, ахмад настан	8
		2. Хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн халамж	4
		3. Эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маяг	2
		4. Эрүүл мэнд	3
		5. Тэгш хүртээмжтэй, чанартай боловсрол	4
3.	ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО	1. Хот төлөвлөлт, Газар зохион байгуулалт	2
		2. Дэд бүтэц	3
		3. Тээвэр, авто зам	3
		4. Хүнс, хөдөө аж ахуй	6
		5. Байгаль орчин, ногоон тогтвортой хөгжил	5
		6. Аялал жуулчлал, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл	4
		7. Шинжлэх ухаан, инновацад суурилсан Ухаалаг хот	2
4.	ХҮНИЙ ЭРХЭД СУУРИЛСАН ЗАСАГЛАЛ	1. Хүний эрх, эрх чөлөө	5
		2. Төр хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа, ил тод байдал	2
		3. Цахим засаглал, төрийн үйлчилгээ	5
		4. Амар тайван, аюулгүй хот	4
		5. Батлан хамгаалах, гамшгийн үеийн бэлэн байдал	3
	4	18	68 зорилттой байна.